

Dechové cvičení

Hlasové cvičení

Píseň

Rytmické cvičení

Hudební nauka

Opakování

Poslech

Hudební výchova 4. ročník

28. prezentace

- **Kánon**
- **Hudební značky - prima volta a seconda volta**
- **Tanec polka**
- **Bedřich Smetana - LUJZINA POLKA (poslech)**
- **dirigent, sbormistr**
- **taktování ve 2/4 taktu**

Hlasové desatero

- ◆ 1) Dbej na správné držení těla.
- ◆ 2) Dýchej vědomě a prováděj dechová cvičení.
- ◆ 3) Před „použitím“ hlasivky probud’.
- ◆ 4) Prováděj hlasová cvičení.
- ◆ 5) Vždy hlídej přirozenou barvu i sílu svého hlasu.
- ◆ 6) Mluv i zpívej s důkladnou artikulací.
- ◆ 7) Užívej pestře intonace, tempa a pauz.
- ◆ 8) Hlasivky netrap v horku, v zimě nebo v nemoci.
- ◆ 9) Procvičuj zpěv a řeč pokaždé, když máš příležitost.
- ◆ 10) Po delším zpěvu nechej své hlasivky odpočinout.

Dechové cvičení (2-3 min.)

Dechové cvičení

Děti se rovně posadí, jednu ruku si položí na hrud', druhou na břicho. Před začátkem cviku výdech. Cvičení rozdělíme na tři doby: první doba předklon, druhá doba – výdrž, třetí doba – vzpřim. Při předklonu vdechujeme, na druhou dobu zadržíme dech, na třetí dobu vypouštíme zároveň s prováděním pohybu. Vdech musí být mimovolný, nesmí to být schválně nabírání vzduchu. Zadržení je zatím okamžik klidu, vzduch, který při předklonu vnikl do plic, naplňuje zdánlivě břicho – to zjistí ruka na břicho položená. Ruka na hrudi zjišťuje, že dech vůbec nenaplňuje horní část hrudi, ale umístí se dole. Výdech začíná současně s pohybem vzpřimením a trvá tak dlouho jako tento pohyb. Každou ze tří etap cviku rozdělíme na tři doby. Tím dostaneme klidný, pozvolný postup cviku, chvíle zadržení je zdůrazněna.

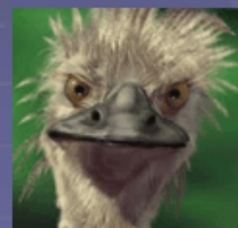
Vdechujeme nosem a pootvřenými ústy zároveň.

Jazykolam:

ŠEL PŠTROS S PŠTROSICÍ A PŠTROSÁČATY.

a) Přečti jazykolam.

b) Budeme zrychlovat tak, abychom na jeden nádech řekli větu vícekrát – samozřejmě srozumitelně.

Hlasové cvičení

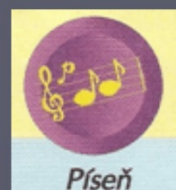

- **Nácvik hlavového tónu – představíme si, že jsme kukačky a zakukáme si – zakukáme na tónech c²-a¹;**

- **Při kukání otvíráme ústa (vysoce vyklenuté měkké patro a oválné napětí rtů), dbáme na to, aby děti nekřičely. Několikrát zakukáme.**
- **Několikrát zahoukáme jako vlak (opět c²-a¹).**

Píseň

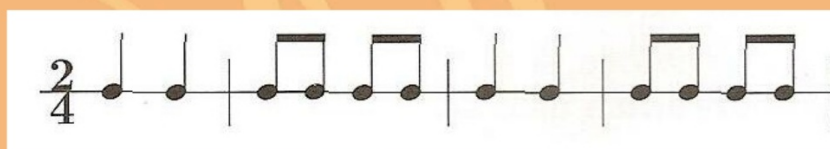
Zpíváme společně: 🎵 🎵

Zopakujeme si několik „**písniček z krabičky**“. Do krabičky přichystáme lístečky s názvy písní, které chceme zopakovat. Krabičku pošleme po třídě. Jakmile učitel řekne „**Dost!**“, žák, který má krabičku v ruce, „vytáhne písničku“. Po zpěvu příslušné písničky se vše opakuje. Tentokrát říká „Dost!“ žák, který před tím písničku vytáhl.

Rytmická cvičení - úkol

1. Tleskej nebo hrej na rytmický nástroj, počítej doby:

2. Dokážete rytmická cvičení štafetou?

Sami dokážeme zpívat, a to i dvojhlasně. Jednoduchým dvojhlasem je **kánon**.

Lidé zpívají stejnou píseň, ale jedna skupina začne zpívat dříve, druhá skupina zpívá s určitým zpožděním. Podobně může stejnou píseň zpívat i více skupin - každá skupina vždy s určitým zpožděním. Tento zpěv představuje nápodobu neboli imitaci. Jeden hlas napodobuje, přejímá melodii hlasu, který začal, nastoupil před ním. Vyzkoušíme si kánon na následujících písních.

1. Červená se, line záře
(píseň k oslavě ohně)
Červená se, line záře
(2x),
oheň, oheň,
hřeje ruce, barví tváře
(2x).

2. Dú Valaši, dú
Dú Valaši dú,
hore dědinů,
jeden nese pepřek,
druhý zase česnek,
třetí cibulú, třetí cibulu.

3. Ej padá, padá rosička
Ej padá, padá rosička,
spali by moje očička.
spali by moje, spaly by aj
tvoje,
spaly by ony oboje.

Beskyde, Beskyde

Mírně hybně

Lidová z Moravy

Bes-ky-de, Bes-ky-de, kdo po to-
bě i-de? Čer-no-o-ký ba-ča
o-več-ky za-tá-čá, za-tá-čá.

2. Aj bačo, bačo náš, černú košulku máš,
/: kdo ti ju vypere, dyž maměnky nemáš?:/
3. Já nemám maměnku, ale mám galánku,
/: a ta mi vypere černú košulku.:/
4. Všeci sa starajú o moju chudobu,
/: a já sa nestarám, chvála Pánu Bohu.:/
5. Všeci sa ženíja, vojny sa bojíja,
/: a já sa nežením, vojny sa nebojím.:/

Píseň si zazpívejme.

ÚKOLY

1. V uvedené písničce pojmenuj noty (bez ohledu na předznamenání - cis, fis)

2. V jakém taktu a v jakém tempu je tato písnička?

3. Najdi repetici. Co znamená?

4. Na počátku notové osnovy je klíč, kterému říkámenebo také G klíč.

5. Je uvedená píseň lidová nebo umělá?

Beskyde, Beskyde

Mírně hybně

Lidová z Moravy

Bes-ky-de, Bes-ky-de, kdo po to-
be i-de? Čer-no-o-ky ba-ča
o-več-ky za-tá-ča, za-tá-ča.

2. Aj bačo, bačo náš, černú košulku máš,
/: kdo ti ju vypere, dyž maměnky nemáš?:/
3. Já nemám maměnku, ale mám galánku,
/: a ta mi vypere černú košulku.:/
4. Všeci sa starajú o moju chudobu,
/: a já sa nestarám, chvála Pánu Bohu.:/
5. Všeci sa ženíja, vojny sa bojíja,
/: a já sa nežením, vojny sa nebojím.:/

ŘEŠENÍ

1. V uvedené písničce pojmenuj noty (bez ohledu na předznamenání - cis, fis)
2. V jakém taktu a v jakém tempu je tato písnička?
takt: dvoučtvrt'ový
tempo: mírně rychle.

3. Najdi repetici. Co znamená?

Repetice=opakování
(modře zvýrazněná)

4. Na počátku notové osnovy je klíč, kterému říkáme **houslový** nebo také G klíč.

5. Je uvedená píseň lidová nebo umělá?
Lidová, nemá autora.

Beskyde, Beskyde

Mírně hybně

Lidová z Moravy

Bes-ky-de, Bes-ky-de, kdo po to-
bě i-de? Čer-no-o-ký ba-ča
o-več-ky za-tá-čá, za-tá-čá.

6. V písničce je nová hudební značka - **prima volta** a **seconda volta**. Prima volta je označení, se kterým se setkáváme před repeticí nad jedním nebo několika takty, které se poprvé hrát mají, ale při opakování už ne. Při repetici se pak hrají takty s označením **seconda/sekonda/volta**. Najdi tuto značku v písni.

ÚKOLY

1. 2.

prima volta

**seconda
/sekonda/
volta**

7. Dokážeš vyluštit zašifrovaná jednoduchá slova? Noty přepiš do sešitu a vylušti.

Beskyde, Beskyde

Mírně hybně

Lidová z Moravy

Bes-ky- de, Bes-ky- de, kdo po to-
bě i- de? Čer- no- o- ký ba-ča
o-več- ky za- tá- čá, za- tá- čá.

ŘEŠENÍ

prima volta

seconda
/sekonda/
volta

7. Dokážeš vyluštit zašifrovaná jednoduchá slova? Noty přepiš do sešitu a vylušti.

6. V písničce je nová hudební značka - **prima volta** a **seconda volta**. Prima volta je označení, se kterým se setkáváme před repeticí nad jedním nebo několika takty, které se poprvé hrát mají, ale při opakování už ne. Při repetici se pak hrají takty s označením **seconda/sekonda/volta**. Najdi tuto značku v písni.

H A D A C H
E D A H A F

Poslech - úkol

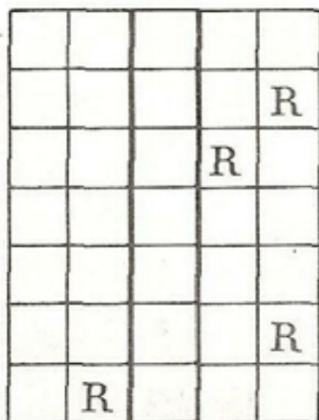
1. Vylušti křížovku. V tajence se ukrývá jméno českého hudebního skladatele. Kromě osmi oper a dalších skladeb vytvořil i přes 200 polek. Polka je český tanec v dvoudobém taktu živějšího tempa. Vznikl kolem roku 1830 a brzy se stal mezinárodně rozšířeným společenským tancem.

CD 3. ročník BIANKA č. 20 (3:05)

Klikni na stopu

- uslyšíš skladbu, kterou napsal. Skladba se jmenuje LUJZINA POLKA.

skladba pro zpěv
písklavá muška
zpívané divadlo
ptáček – bubeník
slabě
ptáček – zpěvák
město nad Vltavou

Poslech - řešení

Vylušti křížovku. V tajence se ukrývá jméno českého hudebního skladatele, který je na obrázku (2. 3. 1824, Litomyšl -12. 5. 1884, Praha).

P	Í	S	E	Ň
K	O	M	Á	R
O	P	E	R	A
D	A	T	E	L
P	I	A	N	O
K	A	N	Á	R
P	R	A	H	A

skladba pro zpěv

písklavá muška

zpívané divadlo

ptáček – bubeník

slabě

ptáček – zpěvák

město nad Vltavou

Jméno hudebního skladatele: **Bedřich Smetana**

ÚKOL - Přřad' k otázkám správné odpovědi

1. V jakém taktu je píseň Beskyde, Beskyde? **Ano**
2. Můžeme při písničce pochodovat? **Litomyšli.**
3. Ve stejném taktu jako uvedená písnička je i tanec nazývaný **Bedřich Smetana**
4. Polky skládal i hudební skladatel **Ve dvoučtvrt'ovém taktu**
5. Bedřich Smetana byl **hudební skladatel.**
6. Narodil se v **Prozatimního divadla.**
7. Po studiu a návratu ze Švédska se stává kapelníkem **Libuše.**
8. Pro slavnostní otevření Národního divadla skládá operu **polka.**
9. K jeho prvním operám patří (2) **Dalibor, Dvě vdovy, Hubička, Tajemství, Čertova stěna.**
10. Z dalších oper jsou to **Braniboři v Čechách a Prodaná nevěsta.**

ÚKOL - Řešení

1. V jakém taktu je píseň Beskyde, Beskyde? **Ve dvoučtvrt'ovém taktu.**
2. Můžeme při písničce pochodovat? **Ano.**
3. Ve stejném taktu jako uvedená písnička je i tanec nazývaný **polka.**
4. Polky skládal i hudební skladatel **Bedřich Smetana.**
5. Bedřich Smetana byl **hudební skladatel.**
6. Narodil se v **Litomyšli.**
7. Po studiu a návratu ze Švédska se stává kapelníkem **Prozatimního divadla.**
8. Pro slavnostní otevření Národního divadla skládá operu **Libuše.**
9. K jeho prvním operám patří (2) **Braniboři v Čechách a Prodaná nevěsta.**
10. Z dalších oper jsou to **Dalibor, Dvě vdovy, Hubička, Tajemství, Čertova stěna.**

polka - ukázka odkaz

Bedřich Smetana - životopis odkaz

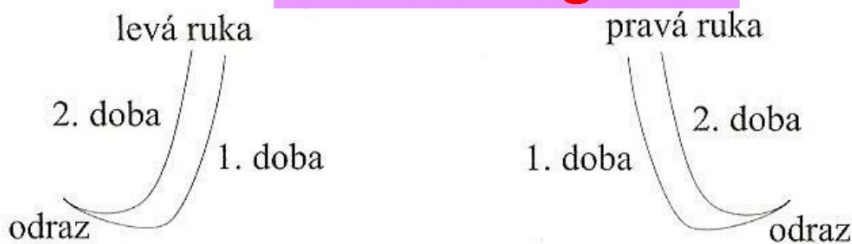

Dirigent

Jestliže jste už někdy byli na koncertě nebo jste přenos koncertu vážné hudby sledovali v televizi, všimli jste si jistě i toho, že celý orchestr je řízen dirigentem. Dirigent je hudebník, který řídí orchestrální hudební těleso a odpovídá za nastudování a interpretaci (provedení) hudebního díla. Dirigent pěveckého sboru se nazývá sbormistr.

Budeme taktovat ve 2/4 taktu. Pokud by třeba dirigent při taktování maloval třeba na tabuli, vypadalo by to ve 2/4 taktu následovně: Hra na dirigenta

dirigentská taktovka

Beskyde, Beskyde; Muzikant ve 2/4 taktu

Beskyde, Beskyde

Mírně hybně

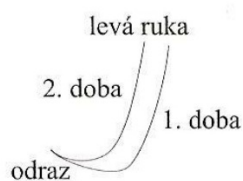
Lidová z Moravy

Bes- ky- de, Bes- ky- de, kdo po to-
 bě i- de? Čer- no- o- ký ba-ča
 o-več- ky za- tá- čá, za- tá- čá.

Taktuj ve 2/4 taktu

2. Aj bačo, bačo náš, černú košulku máš,
/: kdo ti ju vypere, dyž maměnky nemáš?:/
3. Já nemám maměnku, ale mám galánku,
/: a ta mi vypere černú košulku.:/
4. Všeci sa starajú o moju chudobu,
/: a já sa nestarám, chvála Pánu Bohu.:/
5. Všeci sa ženíja, vojny sa bojíja,
/: a já sa nežením, vojny sa nebojím.:/

Muzikant

Volně

Hudba: Emil Hradecký
Text: Jan Hostáň

8

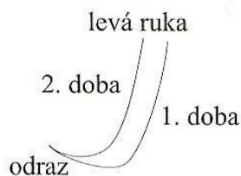
1. Kdybych já měl ba-su, žil bych ja-ko
Brum, brum, brum, brum, brum, brum, ta-dy, da-dy

král, od čas-né-ho rá-na na ba-su bych hrál.
dá, co ta ba-sa bru-čí, co si po-ví-dá?

2. Kdybych já měl buben, já bych bubnoval,
že by na mne každý ve vsi huboval.
Buma, buma, buma, buma, buma, bum,
bubeník hrá sobě i všem sousedům.
3. Že já nemám trubku, ani bubinek,
jenom jsem si utrhl z keře lupínek.
A když kráčím lesem, nic si nestýskám,
já si na lupínek taky zapískám.
4. Kdybych já měl housle, jako cikáni,
celý den bych hrál si v lese na stráni;
fidli, fidli, fidli, fidličky,
co si skřivan zpívá, hrají housličky.
5. Kdybych já měl trubku, takhle velikou,
všechny bych vás těšil pěknou muzikou:
tradá, tradá, tradá, tramta ratatá,
poskočte si děti, jako kůzlata.

Taktuj ve 2/4 taktu

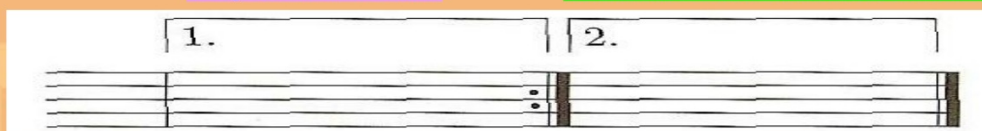

Zapiš do sešitu a pamatuj!

Kánon je jednoduchý imitační (napodobující) dvojhlas.
Nové hudební značky:

1. prima volta

2. seconda /sekonda/ volta

Poprvé se hrát má,
ale při opakování už ne.

Hraje se až při repetici
(opakování).

Polka je český tanec v dvoudobém taktu živějšího tempa. Vznikl kolem roku 1830 a stal se rozšířeným společenským tancem.
Bedřich Smetana napsal kromě osmi oper i přes 200 polek (např. **Lujzina polka**).

Úkol pro rychlíky: Vyber si jeden z obrázků a nakresli ho do sešitu.

Polka

Prozatímní
divadlo

Národní
divadlo

Vedle Prozatímního divadla začala vyrůstat od roku 1868 budova Národního divadla.

Seznam použitého materiálu

- Hudební výchova 4 – učebnice pro 4. ročník základní školy. Nakladatelství Nová škola.
- Metodický průvodce učebnicí Hudební výchova 4 pro 4. ročník základní školy. Nakladatelství Nová škola.
- Hudební výchova pro 4. ročník základní školy. Nakladatelství SPN.
- Vlasta Beilová. Barevné cinkání s obrázky Miloše Nesvadby. První krůčky do světa hudby. Nakladatelství MUSIC DISTRIBUCE.
- Nauč mě písničky. Nakladatelství AXIÓMA Praha.
- Náměty pro tvořivé vyučování na 1. stupni ZŠ – RAABÍK
- CD RAABE – Hudební nástroje – Emil Hradecký
- Hudební nástroje – Doprovodný text k CD Hudební nástroje –RAABE
- Hudební nástroje – Obrazový materiál k CD Hudební nástroje – RAABE
Program ActivInspire - Studio - knihovna prostředků
- *Internetové stránky:*
<http://www.youtube.com/watch?v=ISIBmtUEng8>
http://www.youtube.com/watch?v=r_Ceds7iX5U
http://cs.wikipedia.org/wiki/Bed%C5%99ich_Smetana
http://cs.wikipedia.org/wiki/Prozat%C3%ADmn%C3%AD_divadlo
http://cs.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1rodn%C3%AD_divadlo

